

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گفته‌ها

در قانون آیین دادرسی کیفری

ضابطان دادگستری

(دکترین و رویه قضایی)

جلد دوم



تدوین:

موسی رحیمی

محمد مهدی مخبریان نژاد

رضا رحیمی دهسوری

انتشارات چتر دانش

عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran, Laws, etc.
عنوان و نام پدیدآور	: ضابطان دادگستری (دکترین و رویه قضایی) / تدوین موسی رحیمی، محمد مهدی مخبریان نژاد، رضا رحیمی دهنسوری.
مشخصات نشر	: تهران :: چتر دانش، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۸۰ ص.؛ ۵/۲۱×۱۴/۵ س.م.
فروست	: گفته‌ها در قانون آیین دادرسی کیفری؛ ج. ۲.
شابک	: : ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۵۱۳-۲ : دوره ؛ ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۵۱۸-۷ : ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۵۱۸-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان روی جلد: گفته‌ها در قانون آیین دادرسی کیفری ضابطان دادگستری (دکترین و رویه قضایی).
عنوان دیگر	: گفته‌ها در قانون آیین دادرسی کیفری ضابطان دادگستری (دکترین و رویه قضایی).
موضوع	: آیین دادرسی جزایی — ایران Criminal procedure — Iran حقوق جزا — ایران Criminal law — Iran ضابطان دادگستری — ایران Bailiffs — Iran ضابطان دادگستری — وضع حقوقی و قوانین — ایران Bailiffs — Legal status, Laws, etc. — Iran
شناسه افزوده	: رحیمی، موسی، ۱۳۴۸ -
شناسه افزوده	: مخبریان نژاد، محمد مهدی، ۱۳۶۵ -
شناسه افزوده	: رحیمی دهنسوری، رضا، ۱۳۶۶ -
شناسه افزوده	: گفته‌ها در قانون آیین دادرسی کیفری؛ ج. [۲] .
رده بندی کنگره	: KMH۴۶۰۴
رده بندی دیویی	: ۳۴۵/۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۵۶۹۰۷۴
اطلاعات کورد کتابشناسی	: فیبا

نام کتاب	: گفته‌ها در قانون آیین دادرسی کیفری ضابطان دادگستری
ناشر	: (دکترین و رویه قضایی) جلد دوم
تدوین	: چتر دانش
نوبت و سال چاپ	: موسی رحیمی - محمد مهدی مخبریان نژاد - رضا رحیمی دهنسوری
شمارگان	: اول - ۱۴۰۱
شابک	: ۱۰۰۰
قیمت	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۵۱۸-۷ : ۳۶۰۰۰ تومان

فروشگاه مرکزی: تهران، میدان انقلاب، خمینیری جاوید (اردیبهشت شمالی)، پلاک ۸۸

تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۹۲۳۲۷ - تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۰۲۳۵۳

پست الکترونیک: nashr.chatr@gmail.com

کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

سخن ناشر

رشته‌ی حقوق با تمام شاخه‌ها و گرایش‌هایش، به‌منزله‌ی یکی از پرطرفدارترین رشته‌های دانشگاهی کشور، تعداد فراوانی از دانشجویان علوم انسانی را به‌خود جلب کرده است؛ دانشجویانی که پس از تحصیل، وارد عرصه‌ی خدمت شده و در مناصب و جایگاه‌های گوناگون به ایفای وظیفه مشغول می‌شوند.

منابعی که در دانشکده‌های حقوق، مبنای کار قرار گرفته و تحصیل دانشجویان بر مدار آن‌ها قرار دارد، در واقع، مجموعه‌ی کتب و جزواتی هستند که طی سالیان متمادی چنان‌که باید تغییر نیافته و خود را با تحولات و نیازهای زمانه هماهنگ نکرده‌اند.

این، درحالی است که نیاز مبرم دانش‌پژوهان به مجموعه‌های پربار و سودمند، امری انکارناپذیر است. به‌این‌ترتیب، ضرورت تدوین کتب غنی و ارزشمند برای رفع نیازهای علمی دانشجویان رشته‌ی حقوق و نیز رشته‌های متأثر از آن، باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد؛ کتاب‌هایی که روزآمدی محتوای آنها از یک سو و تناسب آنها با نیاز دانش‌پژوهان از سوی دیگر، مورد توجه و لحاظ ناشر و نویسنده، قرار گرفته باشد.

مؤسسه‌ی آموزش عالی آزاد چتردانش، در مقام مؤسسه‌ای پیشگام در امر نشر کتب آموزشی روزآمد و غنی، توانسته است گام‌های مؤثری در همراهی با دانشجویان رشته‌ی حقوق بردارد. این مؤسسه افتخار دارد که با بهره‌مندی از تجربیات فراوان خود و با رصد دقیق نیازهای علمی دانشجویان، به تولید آثار ی همت گمارد که مهم‌ترین دستاورد آن‌ها، تسهیل آموزش و تسریع یادگیری پژوهندگان باشد. انتشارات چتر دانش امیدوار است با ارائه‌ی خدمات درخشان، شایستگی‌های خود را در این حوزه‌ی علمی بیش از پیش به منصفه‌ی ظهور برساند.

فرزاد دانشور

مدیر مسئول انتشارات چتر دانش

پیشگفتار

۴۵ به نام خداوند بخشاینده مهربان

همان به که نیکی بود یادگار	نباشد همی نیک و بد پایدار
نخواهد بدن مر تو را سودمند	همان گنج دینار و کاخ بلند
سخن را چنین خوار مایه مدار	سخن ماند از تو همی یادگار
ز گوهر ورا پایه برتر سزید	سخن را سخن دان ز گوهر گزید
چنان کن که بر داد پویی همی	تو ای آن که گیتی بجویی همی

شاهنامه فردوسی

سلامت و سعادت فرد و جامعه و روح و جسم در گرو کسب رضای خداست^۱ احکام الهی، حدود و مرزهایی است که خداوند مقرر داشته است و اجازه تجاوز^۲ و حتی نزدیک شدن به آن‌ها را نمی‌دهد^۳ یکی از وظایف حکومت برقراری نظم و مجازات تعدی‌کنندگان به حدود الهی است^۴، دستیابی به حقیقت مستلزم جمع آوری دلایل، تحقیق از متهم، بزه دیده، شاهد و سایر افراد ذی‌ربط در فرآیند دادرسی است، به‌گونه‌ای که به کرامت و حیثیت اشخاص آسیب وارد نشود، شرافت آیین دادرسی کیفری از آن جهت است که عهده‌دار بیان سازوکارهای رعایت و تضمین عدالت در فرآیند تحقیق، رسیدگی و اجرای حکم است، و اهمیتش به این خاطر است که قوانین جزایی ماهوی را از حالت سکون خارج کرده و با در اختیار قرار دادن ابزار مناسب، مسیر را جهت اجرای عدالت ریل‌گذاری می‌کند.

با توجه به گستردگی منابع مورد نیاز جامعه حقوقی، کتاب حاضر که دفتری از مجموعه ای ۲۰ جلدی است به ظابطان دادگستری اختصاص یافته است و به

۱. سوره مائده، آیه ۱۶ ﴿يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ﴾

۲. سوره بقره، آیه ۲۲۹ ﴿تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَعْتَدُوهَا وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ﴾

۳. سوره بقره، آیه ۱۸۷ ﴿تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرُبُوهَا﴾

۴. سوره صاد، آیه ۲۶ ﴿يَا دَاوُودُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُمْ بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ﴾

شرح و تفسیر مواد قانونی مرتبط با ضابطان دادگستری از قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ به ترتیب زیر پرداخته است:

- نظریه‌های شورای نگهبان
- دکترین و اندیشه‌های حقوقی
- منابع معتبر فقهی و فتاوی مشهور فقیهان
- آرای وحدت رویه هیئت عمومی دیوان عالی کشور
- آرای قضایی شعب دادگاه بدوی و تجدیدنظر و دیوان عالی کشور
- نظریه‌های مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه
- نظریه‌های مشورتی اداره کل حقوقی سازمان قضایی نیروهای مسلح
- قوانین و مقررات مرتبط

از اندیشمندان و دانشجویان گرامی تقاضا دارد از طریق نشانی‌های زیر با ارائه پیشنهادها و نظرات نگارندگان را مورد عنایت و لطف قرار داده و یاری رسانند.

موسی رحیمی

MosaRahimi@hotmail.com

مهدی مخبریان نژاد

Mm_mokhberiannejad@yahoo.Com

رضا رحیمی دهنسوری

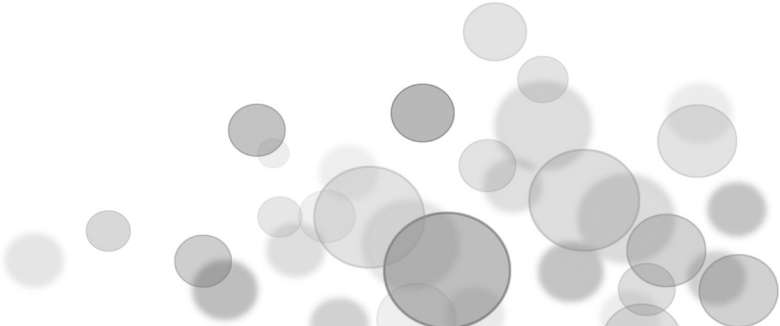
RezaRahimi127@yahoo.Com

فهرست

- پیشگفتار ۴
- فصل اول - تعریف و انواع ضابطان دادگستری ۷
- فصل دوم - نحوه تعامل ضابطان دادگستری با مقامات دادسرا ۲۱
- فصل سوم - اصول حاکم بر عملکرد ضابطان دادگستری ۳۳
- بند ۱- وظائف ضابطان دادگستری در مقابل شاکی ۳۴
- بند ۲- وظائف ضابطان دادگستری در مقام کشف جرم ۳۶
- بند ۳- وظائف ضابطان دادگستری در مواجهه با جرائم مشهود و غیرمشهود ۴۵
- بند ۴- وظائف ضابطان دادگستری در مقابل متهم ۴۹
- پیوست قوانین و مقررات ۶۵
- فهرست منابع ۷۲



فصل اول – تعریف و انواع ضابطان دادگستری



ماده ۲۸- ضابطان دادگستری مأمورانی هستند که تحت نظارت و تعلیمات دادستان در کشف جرم، حفظ آثار و علائم و جمع‌آوری أدله وقوع جرم، شناسایی، یافتن و جلوگیری از فرار و مخفی شدن متهم، تحقیقات مقدماتی، ابلاغ اوراق و اجرای تصمیمات قضایی، به موجب قانون اقدام می‌کنند.

به‌طور کلی ضابطین دادگستری را می‌توان به سه گروه تقسیم کرد: الف) ضابطان عام: افرادی هستند که صلاحیت اقدام درباره کلیه جرائم را دارند، مگر جرم‌هایی که قانون منع کرده است. ب) ضابطین خاص: مأمورینی هستند که به موجب قوانین خاص ضابط دادگستری محسوب می‌شوند و ممکن است کلیه اختیارات ضابطین دادگستری را دارا نباشند. ج) ضابطان نظامی: مأمورینی هستند که در حدود قانون دادرسی و کیفر ارتش، نسبت به بزه‌هایی که در صلاحیت دادگاه‌های نظامی است.

تحقیق می‌نمایند. (آخوندی، آ.د.ک، ج ۲ ص ۴۶).
با وصول شکایت به دادسرا و ارجاع آن از سوی دادستان یا جانشین وی، دادیار یا بازپرس باید دستور ثبت شکایت را بدهد و در آمار شعبه محسوب گردد و هرگونه دستور در جهت تکمیل تحقیقات باید به‌طور جداگانه به مرجع انتظامی اعلام شود و در صورت لزوم ارسال پرونده جهت انجام تحقیقات، بدل آن باید تهیه و ارسال گردد و اصل پرونده در شعبه محفوظ بماند. (نظریه ۷/۹۳/۲۶۴۶-۱۳۹۳/۱۰/۲۸.ح.ق).

ماده ۲۹- ضابطان دادگستری عبارت‌اند از:

الف- ضابطان عام شامل فرماندهان، افسران و درجه‌داران نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران که آموزش مربوط را دیده باشند.

ب (اصلاحی ۱۳۹۴/۳/۲۴)- ضابطان خاص شامل مقامات و مأمورانی که به موجب قوانین خاص در حدود وظایف محول شده ضابط دادگستری محسوب می‌شوند؛

از قبیل رؤسا، معاونان و مأموران زندان نسبت به امور مربوط به زندانیان، مأموران وزارت اطلاعات و سازمان اطلاعات سپاه و مأموران نیروی مقاومت بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. همچنین سایر نیروهای مسلح در مواردی که به موجب قانون تمام یا برخی از وظایف ضابطان به آنان محول شود، ضابط محسوب می‌شوند.

تبصره- کارکنان وظیفه، ضابط دادگستری محسوب نمی‌شوند، اما تحت نظارت ضابطان مربوط در این مورد انجام وظیفه می‌کنند و مسئولیت اقدامات انجام‌شده در این رابطه با ضابطان است. این مسئولیت نافی مسئولیت قانونی کارکنان وظیفه نیست.

تبصره ماده (۲۹) ابهام نفی
مسئولیت از کارکنان وظیفه در
فرض وقوع تخلف از ناحیه آنان را
دارد، پس لازم است موضوع روشن
شود تا اظهارنظر شود. (نظریه
شورای نگهبان).

قانون‌گذار در قانون آ.د.ک مصوب
۱۳۷۸، ضابطان عام را شامل کلیه
مأموران نیروی انتظامی دانسته بود
ولی در قانون فعلی صرفاً فرماندهان،
افسران و درجه‌داران آموزش‌دیده
نیروی انتظامی را به‌عنوان ضابط
عام تلقی نموده و مطابق ماده ۳۰،
احراز عنوان ضابط دادگستری را
به فراگیری مهارت‌های لازم با
گذراندن دوره‌های آموزشی زیر

نظر مرجع قضایی مربوط و تحصیل
کارت ویژه ضابطان دادگستری
منوط کرده است. (آ.د.ک، گروه
علمی مؤسسه چتر دانش، ص ۴۱).
در خصوص ضابط بودن سربازان
وظیفه، که در نیروی انتظامی
خدمت می‌کنند، بحث‌های زیادی
وجود داشت. نظر اکثریت بر این
بود که این سربازان ضابط نیستند
که ق. آ.د.ک برای شفافیت هرچه
بیشتر، نظر غالب را پذیرفته است.
(آخوندی، آ.د.ک، ج ۲، ص ۸۵).
افراد مذکور در بند «ب» ماده فوق
به‌عنوان ضابطان خاص با توجه به
عبارت «از قبیل» تمثیلی بوده و
شامل مواردی که در قانون دیگر

بیان شده، می‌گردد. از آن قبیل: ۱- مأموران جنگلبانی (ماده ۵۴ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع مصوب ۱۳۴۶) ۲- مأموران سازمان برق ایران (تبصره ۲ ماده ۱۰ قانون سازمان برق ایران مصوب ۱۳۴۶) ۳- مأموران شهرداری (ماده ۱۰ قانون حفظ و گسترش فضای سبز و جلوگیری از قطع بی‌رویه‌ی اشجار مصوب ۱۳۵۲) ۴- مأموران شکاربانی (ماده ۱۹ قانون شکار و صید مصوب ۱۳۴۶) ۵- فرمانده هواپیما (ماده ۳۲ قانون هواپیمایی کشوری مصوب ۱۳۲۸) و...

مطابق بند ۵ ماده ۱۵ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری و نیز بند ب ماده ۲۹ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب سال ۱۳۹۲ مقامات و مأمورینی ضابط دادگستری محسوب می‌شوند که لزوماً در قوانین خاص به عنوان ضابط از آن‌ها یاد شده باشد. در ماده ۳ آیین‌نامه اجرایی تبصره ۲ ماده ۳۰ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ریاست قوه قضاییه نیز تصریح شده است که مأمورانی که در قانون صراحتاً به ضابط بودن آنها اشاره نشده اما قانوناً تکالیفی مشابه ضابطان دادگستری به آنها محول گردیده نظیر بازرسان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، مشمول این آیین‌نامه نبوده و حسب مورد مشمول قوانین خاص خود می‌باشند. علی‌هذا صرف نظر از این که اجرای مفاد ماده ۱۳ قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی از شئون مأمورین وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است و هیأت عمومی در مقام رسیدگی به نحوه اجرای مفاد این ماده از طریق آیین‌نامه مصوب وزیر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نیست، لیکن بند ۳ ماده ۱ و ماده ۲ آیین‌نامه اجرایی قانون اصلاح ماده ۱۳ قانون مواد خوردنی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی که بازرسان موضوع آیین‌نامه را ضابط خاص قضایی تلقی کرده است و این

مطابق بند ب ماده ۱۲۴ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۳ در کشف مفاسد کلان اقتصادی و سرقت میراث فرهنگی در مقام ضابط قوه قضائیه اقدامات لازم را به عمل می‌آورند. ج- ضابطین دادگستری در ماده ۱۵ قانون آئین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری احصاء شده است و سازمان‌های حفاظت و اطلاعات نیروی نظامی و انتظامی به‌عنوان ضابط دادگستری معرفی نشده‌اند و تعیین نیروی انتظامی به‌عنوان ضابط دادگستری در ماده ۱۵ قانون مزبور، حفاظت و اطلاعات نیروی انتظامی را شامل نمی‌شود، زیرا طبق ماده ۵ قانون نیروی انتظامی در اجرای بند ۲۵ ماده ۴ این قانون، سازمانی با سلسله مراتب مستقل و متمرکز به نام «سازمان حفاظت و اطلاعات» در نیروی انتظامی تشکیل می‌شود. بند ۲۵ عبارت است از «تلاش مداوم مستمر در جهت حفظ و صیانت

در حالی است که در قانون مربوط، بازرسین یاد شده به‌عنوان ضابط دادگستری شناخته نشده‌اند، مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تصویب شده و در نتیجه احکام یاد شده در آیین‌نامه مورد اعتراض مبنی بر ضابط بودن بازرسین مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شوند. (وحدت رویه دیوان عدالت اداری ۴۰۷ - ۱۳۹۶/۵/۳).

الف- اعضای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در اجرای مأموریت‌های مقرر در مواد ۲ الی ۵ اساسنامه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی سال ۱۳۶۱ و بند ۲ ماده ۶ قانون تأسیس وزارت اطلاعات مصوب ۱۳۶۲ و مصوبه شماره ۵۲۹ شورای عالی امنیت ملی راجع به حفاظت از هواپیماهای غیرنظامی به‌عنوان ضابط انجام وظیفه می‌نمایند. ب- مأمورین وزارت اطلاعات

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اجازه داده می‌شود، همانند ضابطین قوه قضاییه، هنگام برخورد ب جرائم مشهود، در صورت عدم حضور ضابطین دیگر و یا عدم اقدام به موقع آن‌ها و یا اعلام نیاز آنان، به منظور جلوگیری از امحاء آثار جرم و فرار متهم و تهیه و ارسال گزارش به مراجع قضایی، اقدامات قانونی لازم را به عمل آورند.

از قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲ ماده ۳۹- وزارت اطلاعات و نیروی انتظامی موظف‌اند با هماهنگی مرجع ذیصلاح قضایی، خود یا بنا بر اعلام دستگاه کاشف، شبکه‌های اصلی، گروه‌های سازمان‌یافته قاچاق کالا و ارز و دارایی‌های آن‌ها را شناسایی و اقدام به تشکیل پرونده و تکمیل تحقیقات نمایند. از لایحه قانونی راجع به مأموران سازمان قند و شکر که مأمور کشف و تعقیب جرائم مربوط به اخلال‌کنندگان در امر عرضه، توزیع و یا فروش قند و شکر می‌شوند مصوب ۱۳۵۹/۴/۲۱

سازمان در زمینه‌های امنیتی» و این سازمان، مستقل از نیروی انتظامی است و ضابط دادگستری محسوب نمی‌شود. ضمناً صرف ارجاع برخی از وظایف امور ضابطین به سازمان‌های مذکور دلالت بر ضابط بودن آنان ندارد و این نیازمند تصریح قانون است که این مورد مفقود است. (نظریه ۷/۹۳/۸۶۱- ۹۳/۴/۱۵ ا.ح.ق).

نظر به این که حسب مواد ۲۹ و بعد قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲، ضابطان دادگستری، نیروهای آموزش‌دیده بوده و مهارت‌های لازم رازیر نظر مقام قضایی کسب می‌کنند، بنابراین باید اعلام و کالت و کیل را پس از احراز اعتبار و کالت‌نامه ثبت نمایند؛ هرچند این امر مانع از آن نیست که مرجع قضایی نیز تکلیف قانونی خود مبنی بر احراز و کالت‌نامه و رعایت شرایط قانونی را رعایت نماید. (نظریه ۷/۹۴/۹۸۴- ۱۳۹۴/۴/۲۰ ا.ح.ق).

قوانین مرتبط: از قانون حمایت قضایی از بسیج مصوب ۷۱/۱/۱ ماده ۱- به نیروی مقاومت بسیج

استکبار جهانی اقدامات زیر را انجام دهد: الف- ارتقاء کمی و کیفی زیرساخت‌های اطلاعاتی با هدف تحکیم و تقویت امنیت پایدار و فراگیر ب- پیشگیری و مقابله با فساد و اختلال در امنیت اقتصادی، جرائم سازمان‌یافته ضد امنیتی، اقدامات تروریستی و تهدیدات نرم امنیتی در مقام ضابط دادگستری ج- ایجاد و گسترش زیرساخت‌ها و سازوکارهای لازم برای مشارکت هرچه بیشتر مردم در راستای تقویت و تحکیم امنیت پایدار کشور آئین‌نامه این ماده حداکثر تا پایان سال اول برنامه توسط وزارت اطلاعات و با همکاری معاونت تهیه و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد. از اساسنامه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۶۱/۰۶/۱۵: فصل دوم- مأموریت ماده ۲- مبارزه قانونی با عوامل و جریان‌هایی که درصدد خرابکاری، براندازی نظام جمهوری اسلامی و یا اقدام علیه انقلاب اسلامی ایران می‌باشند. ماده ۳- مبارزه قانونی با عواملی که

شورای انقلاب: مأمورین سازمان قند و شکر که برحسب احکام سازمان مزبور مأمور کشف و تعقیب جرائم مذکور در قوانین جزایی مربوطه می‌شوند در ردیف ضابطین دادگستری محسوب و از این حیث تحت تعلیمات دادستان محل انجام‌وظیفه خواهند کرد. به‌موجب ماده ۵۷۰ قانون آیین دادرسی کیفری نسخ شد. از قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد مصوب ۱۳۸۷ مجلس شورای اسلامی و ۱۳۹۰ مجمع تشخیص مصلحت نظام: تبصره ۱ ماده ۴ وزارت اطلاعات نیز در پرونده‌های فساد مالی کلان ضابطه قوه قضائیه محسوب می‌شود. از قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴-۱۳۹۰): ماده ۲۰۵- وزارت اطلاعات موظف است با هدف دفاع از حاکمیت و منافع ملی و تقویت تعامل با جامعه اطلاعاتی و پیشگیری و مقابله با تهدیدات و تهاجم اطلاعاتی و امنیتی داخلی و خارجی به‌ویژه

با توسل به قوه قهریه درصدد نفی
حاکمیت قوانین جمهوری اسلامی
باشند. ماده ۴- اقدام همانند دیگر
نیروهای انتظامی در جهت خلع
سلاح کسانی که بدون مجوز قانونی
اسلحه و مهمات حمل و نگهداری
می‌نمایند. ماده ۵- همکاری با
نیروهای انتظامی در مواقع لزوم،
در جهت برقراری نظم و امنیت و
حاکمیت قانون در کشور. تبصره-
سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در
زمینه‌ی مأموریت‌های مذکور در
مواد فوق به‌عنوان ضابط قوه قضائیه
عمل می‌کند.

ماده ۳۰- احراز عنوان ضابط دادگستری، علاوه بر وثاقت و مورد اعتماد بودن منوط به فراگیری مهارت‌های لازم با گذراندن دوره‌های آموزشی زیر نظر مرجع قضایی مربوط و تحصیل کارت ویژه ضابطان دادگستری است. تحقیقات و اقدامات صورت گرفته از سوی اشخاص فاقد این کارت، ممنوع و از نظر قانونی بدون اعتبار است.

تبصره ۱- دادستان مکلف است به‌طور مستمر دوره‌های آموزشی حین خدمت را جهت کسب مهارت‌های لازم و ایفاء وظایف قانونی برای ضابطان دادگستری برگزار نماید.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون توسط وزیر دادگستری و با همکاری وزرای اطلاعات، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و کشور و فرمانده نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران تهیه می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

شرایط مقرر در ماده (۳۰) برای
ضابطین کافی نمی‌باشد؛ باید شرط
وثاقت و مورد اعتماد قاضی بودن
ملحوظ گردد و الا خلاف موازین
شرع است. در تبصره (۲) ماده
(۳۰)، تصویب آیین‌نامه در این
خصوص طبق اصول ۱۵۶، ۱۵۷ و
۱۵۸ قانون اساسی از وظایف رئیس
قوه قضائیه و سلب حق از رئیس
قوه و اعطاء آن به قوه مجریه مغایر

شدن، طبق ماده ۵۷۰ آن قانون نسخ تمام قوانین مغایر قبلی است، در مقام بیان ضابط بودن افراد مرتبط با نیروی انتظامی، فقط فرماندهان، افسران و درجه‌داران این نیرو را واجد این عنوان دانسته و حتی در تبصره همین ماده، کارکنان وظیفه را از شمول ضابط بودن خارج نموده است؛ لذا نمی‌توان هیچ فرد یا نهاد دیگری را که به نحوی وابسته به نیروی انتظامی است ضابط قوه قضائیه محسوب نمود و آنچه در بند ۵ ماده ۱۵ آیین دادرسی کیفری ۱۳۷۸ و بند ب ماده ۲۹ قانون آ.د.ک، ۱۳۹۲ به‌عنوان ضابطین خاص آمده، منصرف از نیروی انتظامی و وابستگان به آن است، به‌علاوه در تبصره ۳ ماده ۲۳ قانون استخدام ناجا مصوب ۱۳۸۲، به بهره‌گیری از مشارکت‌های مردمی در تحکیم و توسعه نظم و امنیت اجتماعی تحت عنوان «پلیس افتخاری» و پلیس محلی اشاره شده، از تعریف قانونی ضابطان دادگستری خارج است.

اصول مذکور شناخته شد. (نظریه شورای نگهبان). این مقرر در قانون سابق ذکر نشده بود مطابق آن احراز صلاحیت مأموران توسط مرجع قضایی است که می‌تواند حلقه وصل مناسبی برای نیروی انتظامی و مراجع قضایی باشد، البته مطابق قانون سابق ضابط باید مورد وثوق و اعتماد قاضی می‌بود. ضمانت اجرای قوی و محکم مبنی بر ممنوعیت و فاقد اعتبار بودن تحقیقات و اقدامات افراد فاقد کارت ویژه ضابطان نکات مترقی این ماده قانونی است. تعریف ضابطان دادگستری در ماده ۲۸ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲ آمده و ماده ۲۹ این قانون هم ضابطان عام و خاص را مشخص نموده است. طبق بند الف این ماده، ضابطان عام؛ شامل فرماندهان، افسران و درجه‌داران نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران که آموزش مربوطه را دیده باشند، است. بنابراین، مقنن در قانون اخیر که پس از لازم‌الاجرا